

מילין קידין והידושים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביחצירא שליט"א

מִי־הֵתָא

חֵתָא

חֵתָא דְאִוְרֵיִתָא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

כוחה הנשגב של ראיית הצדיקים

מהקדושה על ידי חטאיו, 'וראה הכהן' היינו הצדיק בראייתו הקדושה ושכלו שמשים עינו עליו והנה נרפא על ידי הצדיק המשרה עליו קדושה בראייתו.

כשמסתכל על הצדיק משפיע עליו קדושה ורפואה ובטל ממנו כל טומאה

כיון שראינו מה יכול הצדיק להשפיע בראייתו, למדו רבותינו עוד על עניין ההבטה בצדיק כפי שרמז בזה הרה"ק רבי שלום מבעלזא ע"ה שרפואת המצורע היא כאשר יוצא הכהן אל מחוץ למחנה מקום מושב המצורע, וע"י שרואה המצורע את הצדיק מושפע עליו קדושה המפרידתו מהקליפה הטמאה שדבקה בו, כי זהו כח המסתכל בפני הצדיק שמושך על עצמו קדושה ורפואה.

צא ולמד, שהרי אמרו חז"ל (מגילה כח.) 'אסור להסתכל בפני רשע', הרי לנו שבראיית אדם רשע מושפע על הרואה טומאה מנפש הרשע, אם כן כמה יש לנו ללמוד מזה לראיית פני הצדיק שהמביט בו זוכה להשפעות קדושה עצומות.

וכאשר מצינו בגמרא (עירובין יג.): 'אמר רבי, האי דמחדדנא מחבראי, דחזיתיה לרבי מאיר מאחוריה, ואילו חזיתיה מקמיה, הוה מחדדנא טפי. דכתיב (ישעיה ל כ) 'והיו עיניך רואות את מוריק'. וכמו שביאר בדרשות הר"ן (הדרוש השמיני): כי כפי

וַיֵּצֵא הַכֹּהֵן אֶל מַחוּץ לְמַחֲנֵה וַרְאָה הַכֹּהֵן וְהָנָה נִרְפָּא נִגְעַת הַצָּרְעַת מִן הַצָּרוּעַ (יד ג).

יסוד גדול ונפלא למדנו מדברי רבותינו בכל הדורות, ובפרט הבאים בסוד ה' בצילם של רבותינו הקדושים תלמידי הבעל שם טוב הקדוש ע"ה, בגודל ראיית הצדיק שבכח הבטת עינו מרפא ומחיש ישועה, רופא חולים ומחיה מתים, הן אם נפל מי לחולי ומכאוב, והן אם זקוקה נפשו לרפואה רוחנית, בכל אלו מתרפאין באמצעות הבטת עיני הצדיק עליו לטובה ולברכה.

וכבר מפורשים הדברים ברמב"ן הקדוש בפרשת במדבר (א מה): הבא לפני אב הנביאים ואחיו קדוש ה' והוא נודע אליהם בשמו, יהיה לו בדבר הזה זכות וחיים, כי בא בסוד העם ובכתב בני ישראל וזכות הרבים במספרם, וכן לכולם זכות במספר שימנו לפני משה ואהרן כי ישימו עליהם עינם לטובה, יבקשו עליהם רחמים, ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים' ולא ימעיט מספרכם, והשקלים כופר על נפשותיכם.

וזאת אשר דיברה לנו תורתנו הקדושה כפי שביאר הרה"ק בעל נועם אלימלך מליז'ענסק ע"ה (ד"ה א"י זאת ה-ג') ויצא הכהן שצריך הצדיק להטות עצמו ולירד ממדרגתו אל מחוץ למחנה, פירוש, אל האדם הזה שיצא חוץ למחנה השכינה שהפריד את עצמו

ראיית פני הצדיק שבכל דור עד ביאת הגואל מבטלת כל מידות רעות

מעתה יובן ביתר ביאור דבריו כדרבונות שכתב במקום אחר (צו ד"ה פן), וזה לשון קדשו: וזה הענין פירסם הבעל שם טוב ז"ל בעולם, שכל מי שמפריד את עצמו מהצדיק ואומר בלבבו, מה לי לנסוע לצדיק הדור לבקש תורה מפיו הלא כמה ספרים קדושים במוסר השכל דרושים לכל חפציהם בתורה ויראת שמים. אבל באמת אין זה כלום כי ראיית פני הצדיק הוא מבטל ממנו כל המידות רעות דהיינו העצלות ועצבות וכל התאוות רעות, עכד"ק.

ודבר זה נוהג בכל דור ודור, שאינו דבר שהיה פעם בדור הבעל שם טוב ע"ה ותלמידיו, אלא אותו הדבר הוא בדורנו כי מבלעדי זה לא היה לנו תקומה ח"ו, ועל זה כתב בתפארת שלמה (אמור ד"ה ויאמר): ודבר זה גילה לנו הבעל שם טוב ז"ל בדורו, ומאז כן בכל דור ודור ודורשיו עד ביאת הגואל, כל הדבוק בהם יש להם עליה לכל הנשמות לא ידח מהם נדח.

השפע הנשפע לרב הנראה בפנים, כמו שאמר הכתוב (קהלת ח א) 'חכמת אדם תאיר פניו', יהיה שופע על התלמיד יותר כאשר יקבלוהו.

השפעת הראייה לשנים רבות

עד כמה גדולה השפעת הראייה על האדם נביט אל משה רבינו ע"ה שכתוב בו (שמות ב ו) 'ותפתח ותראהו והנה נער בוכה' וביאר בתפארת שלמה (שם ד"ה א"י ותפתח) על פי דברי הזוהר הקדוש, כי היה בוכה על פגם הקדושה שהיה לו בנפשו בראייתו את בתיה בת פרעה, ומחמת זה היה נצרך להמתין עד שיהיה בן שמונים שנה שאז יוכל לגאול את ישראל, וכל זה היה כשהתגיירה, ובאם לא הייתה מתגיירת לא היה מציאות למשה להיות הגואל, עכת"ד. הרי לנו דברים נוראים עד היכן מגיע כוחה של ראייה להרע או להיטיב, ובוודאי במידה טובה המרובה משפיע ראיית הצדיקים עוד יותר משמונים שנה.

מילתא דפליאה

בכל יהודי ניתן למצוא נקודת זכות בכל מצב שרק יהיה בו

בכל יהודי ישנה נקודה טהורה הנשמרת בטהרתה בכל מצב שהוא, והיא ירושה לנו מאבותינו הקדושים שעבדו את ה' בכל ליבם וזכו להשריש נקודה זו בזרעם אחריהם, ועל זה הבטיח הקב"ה לאברהם אבינו 'אנכי מגן לך' על נקודה זו שתהיה נשמרת בטהרתה, ועל כך מברכים אנו בכל תפלה 'מגן אברהם' שכוחו של אברהם נשמר בכל יהודי להשיבו למוטב. ובפרט שיוצאת בת קול בכל יום לעורר הכל בתשובה, ואף שאין אותה בת קול נשמעת לאזני בשר, מכל מקום הנקודה הגנוזה בכל יהודי מתעוררת ומרגישה בבת קול, ומכוחה היא מתעוררת להכניס הרהור תשובה בכל יהודי.

כך דרש הרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז' ע"ה, שגם אם סר האדם חס ושלום מדרך הטוב ועושה רע, מכל מקום אין בכוחו להרשיע כל כך עד שלא ישאר בו משהו מהטוב, אלא תמיד נשאר בו מעט שאינו רשע כמו שכתוב (תהלים לז י) 'ועוד מעט ואין רשע' וכו', 'ועוד מעט' היינו שתמיד יש בו מעט ש'אינו רשע', והיא הנקודה הפנימית של הלב שאין בה רשעות ואינה נפגמת. ועל זה התפלל דוד המלך ע"ה 'והתבוננת על מקומו' תן דעתך על אותו המעט הפנימי, ותראה ש'איננו' שאין שם רשעות, וכל חטא האדם אינו כי אם בחיצוניות. וכפי מה שמתבוננים בכוח נקודה זוכים להגבירה מעט מעט שתתפשט בכל האדם, עד שלבסוף 'והתבוננת על מקומו ואיננו' שלא יהיה עוד מקום לרשעות באדם מחמת התרחבות נקודת הקדושה.

ואפילו 'אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך' (דברים ל ד) בכוח הנקודה הטובה הטמונה בקרבך, וכמו שפירש הבעל שם טוב ע"ה את הפסוק 'אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך' ולכאורה צריך ביאור, כי הנידחים אינם בקצה השמים אלא בקצה הארץ, אלא 'שמים' רומזים לענייני רוחניות ועבודת ה' ו'ארץ' כינוי לענייני הגוף והגשמיות, ועל זה אומר הכתוב שגם בהיות האדם מצוי במדרגה נמוכה ומרוחק מהקדושה, אם בכל זאת יש מעט כוונה טובה ונכונה לשם שמים בבחינת 'בקצה השמים', בכח מחשבה זו 'יקבצך ה' אלקיך' כי מתוך שלא לשמה יבוא בודאי לידי לשמה.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

אמירת התהלים כלימוד נגעים ואהלות, אם כן מוכח שהחשוב יותר הוא לעסוק בלימוד נגעים ואהלות ואילו תהלים יחשבו כמותם. ענה להם היהודי הקדוש, אמת שהעסק בנגעים ואהלות חשוב עד למאוד, אך כבר אמרו 'כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו', ובשביל שיוכל לראות את נגעי עצמו יש לו לומר תהלים שאז יאורו עיניו לראות נגעי עצמו ובכך יהיה בבחינת 'סור מרע', שכשאר רואה את נגעי עצמו מתבייש ושב בתשובה שלמה. לאחר מכן ישפיעו עליו שיוכל להיות 'אהלות' בבחינת 'אוהל שיכן באדם' (תהלים עח ס), שתשרה בו השכינה ויהיה מרכבה לבחינת 'עשה טוב'.

האחים הקדושים הבינו שכל חטא הנראה אצל האחר רומז לנגעי עצמו

כיוצא בזה מסופר על רבותינו הקדושים רבי אלימלך מליז'ענסק ע"ה ואחיו רבי זושא מאניפולי ע"ה, שערכו גלות והיו עוברים מכפר לכפר ועושים תיקונים גדולים בנגלה ובנסתר, וכאשר היה בעל האכסניה קם לומר תיקון חצות היה שומע את רבי זושא מתוודה בפני אחיו רבי אלימלך על עוונותיו של בעל הבית כאילו והוא עצמו עשה אותם, ואחיו עונה לעומתו כי אכן חטא גדול חטא ויש לו לשוב מדרכיו וחיה, והיה מורה בפניו דרך תשובה ותיקון על חטאיו, משמע מזאת בעל הבית נזעק ותעל שוועתו על גודל ריחוקו ועל רעתם הגדולה של מעשיו, כי הבין שברוח הקודש דיברו אורחיו הנעלים, ובעצם הן הם חטאיו ויש לו לשוב עליהם בתשובה שלימה, והיה מבקש מהאחים הקדושים שהיות ואף הוא חטא בכך וכך רוצה לדעת מהי דרך התשובה שיורוהו צדיקי אמת אלו.

וביארנו בזה, כי האחים הקדושים הבינו, כי אם הם רואים חטאים אלו באדם אחר ברי הוא שזה מסיבתם, שלא עבדו את ה' מספיק כראוי בדרגתם

המשך בעמוד הבא

נגעי חברו ללמד על נגעי עצמו

זאת תהיה תורת המצרע ביום סְהַרְתוּ וְהוּבֵא אֶל הַכֹּהֵן (יד ב).

שנו חכמינו במשנה (נגעים פ"ב מ"ה): כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו. ולמדו מן המקרא הזה דכתיב 'והובא אל הכהן' שמשמעו שיובא לפני כהן אחר ולא הוא עצמו.

ידועים דברי הבעל שם טוב ע"ה שאדם הרואה איזה דבר חטא אצל זולתו, בין ביחיד בין בציבור, הרי זה כאילו התבונן במראה וראה בה את חסרונות עצמו, כי האדם קרוב אצל עצמו ואינו רואה את מומיו שלו, ולפיכך הזמינו לו מן השמים לראות את החיסרון בחברו כדי שיתן דעתו לפשפש במעשיו ולהיטיב דרכיו, ואילו היה נקי מכל רע לא היו מזמנים לו מן השמים לראות או לשמוע שום דבר רע, ורק מחמת שהוא לקוי באותו ענין עוררו אותו לפשפש במעשיו.

ובזה יתבאר הפסוק (תהלים לט ט) 'מכל פשעי הצילני חרפת נבל אל תשימני', על ידי שאזכה להינצל מכל פשע ממילא לא אראה שום דבר חרפה אפילו אצל נבל, כי הנקי מכל דבר פשע אין מזמנים לו לראות שום דבר עוון באחר.

על כך אמרה תורה והובא אל הכהן שיש לו לאדם ללכת לכהן שיורנו ולא יסמוך על עצמו, וכמו שביארוהו חז"ל במשנתנו ואמרו 'כל הנגעים אדם רואה חוץ' - כל נגע וחיסרון שאדם רואה אצל חברו, 'מנגעי עצמו' - אות וסימן שמעוררים אותו מן השמים לפשפש במעשיו לראות נגע זה עצמו אצלו, כי בידוע שאם היה מתקן עצמו לא היה מגיע חברו לידי כך.

דרך הצדיקים לפשפש בנגעי עצמם

על היהודי הקדוש רבי יעקב יצחק מפרשיסחא ע"ה מסופר, שהיה אומר תהלים קודם התפילה, שאלוהו תלמידיו מדוע אינו עוסק בגמרא הלא שנינו בדוד המלך ע"ה שביקש מהקב"ה שתיחשב

שהרי לכל אחד ישנה את העבודה המוטלת עליו, ומיום שנברא העולם אין דומה לחברו ואין דעת אדם דומה לדעת אדם אחר. וכמו שהביאו בגמרא (יומא לח.) את אמרתו של בן עזאי: 'בשמך יקראוך, ובמקומך יושיבוך, ומשלך יתנו לך. אין אדם נוגע במוכן לחבירו, ואין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא'. ויש לפרש, שהוא על דרך האמורה בזית (פאה פ"ז מ"א) שניכר בשמו במעשיו ובקומתו, כך יש לו לדעת כי לכל אחד יש את השם הייחודי שלו וכן את המעשים המיוחדים רק לו ויכולים לצאת לפועל רק כשהוא עושה אותם, ומשכך ניכר גם מקומו כי כל אחד תורם בדרכו הוא להצלחת עבודת המלך יתברך שמו ויתעלה.

ואינו משל בעלמא, אלא כך ברא הקב"ה את עולמו שמאחר וכל כוונת הבריאה לכבודו יתברך, לכן מיום ברוא אלקים אדם עד סוף כל הדורות אין לך יום שוה לחבירו ואין לך שעה ורגע נעשה שווה לחברו, בענין הנהגת כל העולמות מרום העליון עד סוף המדרגה השפל, ומעולם לא היה ולא יהיה מששת ימי בראשית עד סוף, שום שני רגעים שווין ושני בני אדם שווין, שאם כן השני למה' (פרי הארץ וישב ד"ה אמרו רבותינו). וכך מובא מהאר"י הקדוש (עץ חיים שער ג' פ"ב): 'שאיין לך יום שדומה לחבירו ואין צדיק דומה לחבירו ואין בריה דומה לחבירתה וכל הנבראים כולם לצורך גבוה וכו' לכן היה צריך באלו העולמות טוב ורע ובינוני ובכל אחד מינים לאין קץ'.

כשיתבונן ויפשפש לא שייך שלא ימצא בחברו זכות כלשהי

ובכך נשוב לדברי השפת אמת 'הוי דן את כל האדם' שיביא בחשבון את 'כל האדם', כלומר, כל מה שעובר עליו, ומהי מטרת בריאתו ומהו תפקידו בעולמו של הקב"ה, ורק כך יוכל להבינו. ואכן זוהי מציאות בלתי אפשרית לדעת כל העובר על חברו, ולכן 'אל תדין חברך עד שתגיע למקומו' ולמקומו הרי לא תוכל להגיע ומשכך אל תדינהו כלל.

ובגרמתם נכשל בעל האכסניה. ומיד כשקיבלו על עצמם דרך תשובה היה מתעורר במארחם הרהורי תשובה ותיכף קיים מודה ועוזב ירוחם.

אופני לימוד זכות

כשרוצה לדון את חברו יש לו להביא בחשבון את כל העובר עליו בימי חייו

יסוד זה מורה לנו דרך הישרה כיצד להביט על כל מעשה שרואה האדם בחברו, שעל כל אדם מוטל החיוב לדון את חברו לכף זכות, וידע שאם רואה רע בחברו רמז יש בכך עבורו לתקן חטאו, ולא מוכרח שחברו אכן עשה בכך מעשה רע. ואף אם רואה שחברו אינו נוהג כראוי, ילמד עליו זכות שאין זאת אלא מחמת מכלול הסיבות הסובבים אותו, ואם היה הוא במצבו יתכן כי אף הוא לא היה נמנע מהנהגה זו.

ואלו דברי התנא הקדוש יהושע בן פרחיה (אבות פ"א מ"ו) 'והוי דן את כל האדם לכף זכות', ופירש **השפת אמת** (שם) שיש לו לאדם להביא בחשבון את כלל מעשי האדם, להבין למצבו ולתהלוכות חייו וניסיונותיו, וכך אולי יכול להבין את מעשיו של חברו. ובאמת כמעט ואין באפשרותו של האדם להכיר את כל תהלוכות חייו של חברו, ומשכך מוטב ולא ידון חברו כלל כדברי **השפת אמת** על המשנה (שם פ"ב מ"ד) 'אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו': כלומר, ולמקום חברך אי אפשר להגיע לעולם כי לא כל דעות בני אדם שוות ולכן אל תדון לחברך כלל, עכ"ל.

לכל אחד תפקידו שרק הוא יכול לעשותו

הרי לנו כי דרך התורה בהסתכלות על דעת חברו, היא שאין באפשרות להבין דרכיו ומעלליו שהרי 'כשם שאין פרצופיהם דומים זה לזה כך אין דעותיהם שוות', וכביאורו של הרה"ק רבי **מנחם מנדל מקוצק ע"ה** (אמת ואמונה מידות) שכפי שמבין כל אדם שפרצופו של השני אינו כשלו ואינו מתרעם על כך, כך עליו גם לדעת שאין דעתו שווה ומשכך אל יתרעם אם דעת חברו שונה מדעתו.

תורה בטהרה מקדשת את האדם

במ' סתומה, אינו יכול לומר את שמה של האות. ולכן האות מ' רומזת על הדיבור, כי כמו אמירת האות מ' כך גם דיבורו של האדם, כשפותח פיו לדבר אינו מסיים דיבורו עד שסותם את פיו. אך אם מניח ל'יצר' דהיינו שמניח אותיות אלו י' צ' ר' להיכנס בין פתיחת דיבורו לסגירת פיו, ומדבר דברים אסורים נעשה מזה 'מצרים', דהיינו מ' פתוחה וס' סתומה וה'יצר' ביניהם, שזה היה רצון מצרים לפעול שיהיה הדיבור בגלות.

וזאת לימדונו רבותינו בתורה שבעל פה שעיקרה היא אמירת פיו, שלא כתורה שבכתב שעיקרה היא מה שנכתבה בספר, ועל כן פותחת (ברכות ב.) באות מ' פתוחה - 'מאימתי קורין את שמע', ומסיימת (עוקצין פ"ג מ"ב) במ' סתומה - 'ה' יברך את עמו בשלום' (תהלים כט יא), כי כאשר אדם פותח פיו - ידבר בתורה, וכשמסיים לימודו יסגור פיו, ולא יתן ליצר לבוא אל ביתו בדיבורו סרק והבל, ועל אחת כמה וכמה דיבורים אסורים.

כי כל שיחה בטילה מרחיקה את האדם מדברי תורה, ושלמה המלך ע"ה מזהיר את האדם 'אל תתן את פיך לחטיא את בשרך' (קהלת ה ה), כי דברים בטלים גורמים טומאה לגוף האדם, ולפיכך אבותינו הקדושים היו שרוים כל ימיהם בתענית דיבור שלא יהיה מצוי בהם ח"ו דיבור של מה בכך, אלא לקדש כח הדיבור לעבודת הבורא.

לגודל פגם הנפש שבחטא הדיבור תיקנה תורה קרבן מיוחד

משום שכוח הדיבור גדול כל כך עד שאם פוגם בו נפגמת כל קדושתו, נתן הקב"ה כפרה מיוחדת לפוגם דיבורו, וכך ביאר בדברי חיים (החודש ד"ה

וְצוּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לְמִטְהַר שְׁתֵּי צִפְרִים חַיִּים טְהוֹרוֹת (יד ד). עיקר עבודת האדם להתעצם בקנין קדושה וטהרה ויראת שמים אמיתית, וכפי התקדשות האדם כך יש כח בתורתו לרוממו ולהביאו למדרגות גבוהות, כי הלומד תורה שלא בקדושה תורתו נותנת כח לחיצונים חלילה, ורמז לדבר כי האותיות שלפני 'תורה' הם 'קדשה', וזה תנאי קודם ללימוד תורה שיקדש עצמו כפי יכולתו, וכן סידר רבינו הקדוש לפתוח סדר תורה שבעל פה בהלכות קריאת שמע, 'מאימתי קורין את שמע בערבית' (ברכות ב.), לקבל עול מלכות שמים תחילה, וכפי טהרת הגוף והנפש והנשמה כך יזכה להתעלות בעסק התורה.

וכן כתב הרה"ק מרופשיץ ע"ה (זרע קודש קדושים ד"ה לא תעשו) שהאותיות הקדושות נגזרים מחמש מוצאות הפה, והאותיות 'קדושה' מורכבים מכל החמש מוצאות, לרמוז שיקדש האדם את חמש מוצאות הפה ושכל דיבורו יהיה בקדושה יתירה, ואז יתקיימו ויאירו בו אותיות התורה בשלימות, כי מבלעדי הקדושה אין שום כח לפתוח הפה בדברי תורה.

עיקר הדיבור יהיה בתורה ותפילה ולא יניח ליצר להפך הדיבור לבחי' מצרים

הפה לא נברא באדם אלא לעסוק בתורה ובתפילה, כמו שכתוב (דברים ו ז) 'ודברת במ' ולא בדברים בטלים. אך חס ושלום מניח ליצר להיכנס בתוך דיבורו נעשה מכך בחינת 'מצרים', כמו שכתב הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ ע"ה (שם בא ד"ה ומה שכתוב) כי מ' פתוחה וסתומה רומזים לפיו של האדם, כי בכדי לומר אות מ"ם נצרך להשתמש גם במ' סתומה, וכל עוד שאינו מסיים

קריבת הנפש, כמאמר חז"ל (מנחות קד:): במנחת עני 'כאילו הקריב נפשו', ולזה ציווה הקב"ה בחטאים אלו קרבן דלות ודלי דלות כי זו תכלית קרבנות אלו לכפר על נפשו, וכדי למהר טהרת הנפש הישראלית אפילו אם אינו בהישג יד בשונה משאר קרבנות.

ישמור פיו מדברים בטלים כדי שיוכל להוציא בו דברי קדושה

אחר ראות עינינו כזאת, נשריש בליבנו היטב כי 'מוות וחיים ביד לשון' (משלי יח כא), ונשכיל לשמור נפשנו ע"י שנשמור פינו מכל דיבור אסור ח"ו, ואפילו מדברים בטלים כי בכך נשמור נפשנו מכל טומאה ופגם, כלשון קדשו של השפת אמת (מצורע תרס"א ד"ה בפסוק): ולפי שכח הלשון גדול מאוד צריכין להזהר מדברים בטלים והם מעכבין הפה ולשון להוציא בהם דברי קדושה, כמו שכתוב 'ודברת בם', אמרו חז"ל השח שיחה בטלה עובר בעשה 'בם' ולא בדברים אחרים. שהוא תנאי שכפי מה ששומר פיו מדברים בטלים כך יכול לדבר בם.

ובזה מבאר הפסוק שלפנינו, ולקחו למטהר שתי צפרים חיות טהורות ופירש רש"י: לפי שהנגעים באין על לשון הרע, שהוא מעשה פטפוטי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו צפרים, שמפטפסין תמיד בצפצוף קול. ובזוהר אמרו שכמו שיש עונש על דיבורים אסורים כמו כן יש עונש על דיבורים טובים שהיה לו לומר ולא אמרם. ועל זה כתב השפת אמת: והצפרים באים לתקן ב' החטאים, השחטה לבער ולפרוש עצמו מדברים בטלים, ומכל שכן לשון הרע. והמשולחת להכין הפה ולשון להוציא בהם דברי תורה.

במדרש), מצינו (כריתות י'): שהתורה הקדושה ציוותה להביא קרבן דלות של שני ציפורים ואם אין ידו משגת מביא קרבן דלי דלות של מנחה, רק בשלושה מקרים, בטומאת מקדש, בשבועת העדות, ובשבועת ביטוי שפתים. וקשה, מדוע לא נתנה תורה אפשרות זו גם בשאר חטאות, ומי שאין ידו משגת יביא קרבן כפי השגת ידו ויתכפר אף בציפורים או במנחה.

מתרץ הדברי חיים, כי ענין הקרבן הוא להקריב נפשו הבהמית לפני ה', ויתחרט על מה שעבר, והקב"ה עוזרו לכפר עליו ויפדה נפשו מרדת שחת, ולכן גזרה חכמתו יתברך על כל חטא מהו מין קרבנו, שעל ידו יתכפר האדם. ואפילו אם אין ידו משגת לקרבן זה, ימתין עד שיהיה בידו להביאו, כי הרי זו תכלית הקרבן, שכנגד קרבן הבהמה יקריב את נפשו הבהמית, ואילו ציפורים או מנחה, אינם מורות על נפשו הבהמית.

אך בדברים התלויים בפה האדם, שזה עיקר כח האדם כמאמר הכתוב (בראשית ב ז) 'ויהי האדם לנפש חיה' וכתרגומו 'לרוח ממללא'. נמצא החוטא בדיבורו פוגם בעצמות הנפש, ולא בנפש הבהמית תלוי החטא, רק בנפש אביו שבראו שהרי נפשו נוצרה מנפיחת פיו של הבורא כביכול כמו שכתוב (שם) 'ויפח באפיו נשמת חיים' ומכך 'ויהי האדם לנפש חיה'. אם כן תכלית הקרבן אינה ככל הקרבנות לתיקון נפש הבהמית, רק לתקן נפשו, ולכן כפרת חטאי הדיבור אינו בבהמה. מה גם, שכיון שחטא זה הינו חמור כל כך שפוגם בנפשו, לא רצה הבורא שתתעכב תשובתו עדי תשיג ידו לקרבן בהמה.

ולזה ברוב חסדי הבורא אשר הפליא עמנו, ציוונו להביא רק פטפוטי עופות נגד הקול, או מנחה שהוא

יצא לאור ע"י מכון אור לישראלים
 © כל הזכויות שמורות
 אין להעתיק או לגשת ללא אישור
 מפורש בכתב ממכון אור לישראלים
 עיצוב ועימוד: שוקי קנר